

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 14. De Ritu Graeco Monachorum Cryptae ferratae Ordinis S. Basilii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

miniter utuntur Græci : sunt tamen aliqua quæ pro ratione temporum immutantur. Officium enim hebdomadæ Paschatis diversum est & brevissimum, Officium Quadragesimæ solito longius, & alia multa sunt, quæ sigillatim describi non possunt: & si quis ea exactius scire desiderat, Typica consulere debet. Porrò Græci ritus nullibi exactius observantur, quam in Monte sancto, quem Geographi Athon vocant. degunt in eo multa milia Monachorum in diversis monasteriis, estque in tanta apud Græcos sanctimoniam æstimatione, qua Roma apud nos. Mons aded elatus est, inquit Pomponius Mela, ut credatur altius surgere, quam unde imbres cadunt. Longitudo ejus trium dierum, latitudo dimidii diei iter habere dicitur, estque in Macedonia. Sunt autem ritus Græcorum antiquissimi à sanctis Patribus Sabba, Charitone, Euthymio, & aliis sapientissimè ordinati. Successu verò temporis multa addita, & mutata sunt, ut docet vir doctissimus, & horum rituum peritissimus Leo Allatius lib. 3. de consensu Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ cap. 13. & in dissertatione de libris Ecclesiasticis Græcorum. Atque hinc factum est ut Græcanica Officia in ingentem molem excreverint

§. XIV.

De ritu Græco Monachorum Cryptæ ferratæ Ordinis

S. Basilii.

I. **M**onasterium Cryptæ ferratæ in agro Tusculano ritus habet à communi usu Græcorum in nonnullis differentes, quod quidem discrimen licet essentiali non sit, vel magni momenti, libet tamen eosdem ritus hic seorsim describere, prout ab illo Monasterio mihi transmissi sunt, ad uberiolem Officii Græci cognitionem. Psalterium dividunt in 20. Cathismata, ut supra : & singulorum Officiorum hæc series est.

Nocturnum sive μεσονύκτιον certis tantum diebus, recitant, ut in Adventu Domini, & in Quadragesima,

aliisque paucis inter annum diebus.

Ad matutinum sic procedunt. Hebdomadarius accepta benedictione à Superiore sic incipit: *Benedictum Regnum Patris, & Filii, & Spiritus sancti, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.* Respondet Chorus, *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Quo Versu bis repetito statim dicunt, *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* Deinde dicunt hos Psalmos, *Domine quid multiplicati sunt, Domine ne in furore tuo, 2. Deus Deus meus ad te de luce vigilo, & in fine postremi Psalmi addunt, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, & nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen. Alleluia ter, Gloria tibi Domine, & iterum ter Alleluia.* tunc psallunt alios tres Psalmos *Domine Deus salutis meæ. Benedic anima mea Dominum, 1. & Domine exaudi, 142. Gloria Patri, cum reliquis ut supra.* Isti sex Psalmi semper iidem recitantur ad Matutinum. Adduntur Cathismata, quæ priusquam persolvant, nonnullas præmittunt preces, quas Irenas, id est pacificatorias vocant, quia ad pacem implorandam illas effundunt. Mox dicunt Orationem *Gratias agimus tibi Domine Deus noster,* post quam canit Hebdomadarius idem repetente choro, *Deus Dominus, & illuxit nobis, benedictus qui venit in nomine Domini.* Iterum Hebdomadarius *Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia ejus.* Respondet Chorus, *Deus Dominus, & illuxit nobis.* Hebdomadarius, *Circumdantes circumdederunt me.* Succinit Chorus, *Deus Dominus: & sic per plures Versiculos.* His expletis dicunt Orationem currentis diei sub nomine Troparii, & iterum aliam Orationem, tum Versiculos quosdam graduales, atque Evangelium diei. Post Evangelium recitant Psalmum 50. *Miserere,* & si fuerit dies Dominicus sequitur Hymnus de resurrectione, alioquin dicitur alia Oratio. Sequuntur deinde lectiones currentis diei, quas vocant Canones, & constant novem lectionibus: quælibet autem lectio vo-

catur ode constans quibusdam Tropariis. Ante nonam
lectionem concinunt Canticum B. Virginis *Magnificat*
cum *Gloria Patri*. Postea additur deprecatione quæ
vocant Exapostilarion id est dimissorium. Tum psallunt
Laudate Dominum omnes gentes, & quædam Troparia.
Deinde *Gloria in excelsis Deo*, Trifagion. *Gloria Patri*, &
hanc orationem: *Sanctissima Trinitas miserere nobis, Do-*
mine indulge iniquitatibus nostris, Domine parce peccatis no-
stris, Sancte Domine protege nos, & sana infirmitates nostras,
propter gloriam nominis tui. Domine miserere, Domine bene-
dic. Sequitur *Pater noster*, quo alta voce decantato sta-
tim Hebdomadarius ait, *Quoniam tuum est regnum, &*
virtus, & Gloria Patris, & Filii, & Spiritus sancti, nunc
& semper, & in secula seculorum, Amen. Et statim re-
citant Orationem currentis feriæ, vel Sancti, & post
nonnullas alias deprecationes absolvitur Matutinum.

Primam dicunt immediatè post Matutinum, & ideò
eo absoluto cantant omnes alta voce *Pater noster*: &
statim Hebdomadarius dicit, *Quoniam tuum est regnum.*
Mox alternatim ter concinunt *Venite adoremus, & pro-*
cidamus Christo Regi, & deo nostro. Sequuntur Psalmi
tres, post quos dicunt ter *Alleluia, Gloria tibi Domine.*
demum post aliquot deprecationes post Trifagion, *Pa-*
ter noster, Quoniam tuum est regnum, & post duo Tropa-
ria recitant Orationem hujus horæ, & sic finitur Pri-
ma.

Tertia, Sexta, & Nona eodem modo procedunt,
mutatis Psalmis, Tropariis, & Orationibus. Ad has
autem horas, sicut & ad Primam eosdem concinunt
Psalmos, qui jam supra descripti sunt in communi ritu
Græcorum. Adjunguntur his, qui nunquam mutantur,
Cathismata, sive Psalterii portiones, ut supra quoque
notatum est.

Vesperæ incipiunt sicut Matutinum, *Benedictum re-*
gnum. Sequitur alta voce *Pater noster*, quo finito dicit
Hebdomadarius, *Quoniam tuum est regnum, & statim*

psallunt omnes alternatim *Venite adoremus*, quo textu repetito, cantant Psalmum 103. *Benedic anima mea dominum*. Postea si fuerit dies Dominicus, vel aliqua solemnitas, subdunt preces pacificatorias: quas aliis diebus omittunt. Sequitur Oratio; quæ incipit, *Domine misericors, & miserator*. Postquam dicitur *εὐχὴν πάντων Pax omnibus*, cui salutationi respondetur, *& cum spiritu tuo*. Item *Inclinate capita vestra Deo*, respondetur *Tibi Domine*. Et statim cantatur Antiphona, juxta cujus tonum concinuntur quatuor Psalmi jam supra notati in communi ritu Græcorum. Finitis Psalmis accedunt singulatim Sacerdotes plures, vel pauciores juxta exigentiam diei, ad canendum Troparia, post quæ Superior, vel cui ipse jusserit, intonat *Gloria Patri*. Tum aliud Troparium ab aliquo Diacono, vel Subdiacono canitur, incipiens *ὥς ἰλαεὺν Lumen lætitiæ*. Sequuntur quidam verliculi diversi pro varietate dierum, post quos ab eodem Diacono, vel subdiacono recitatur quædam Oratio incipiens, *Dignare Domine hoc vespere*. Tum Sacerdos alias recitat preces, & post alia quatuor Troparia concinunt Canticum *Nunc dimittis*, & post ipsum Trisagion, *Sanctissima Trinitas, Pater noster, Quoniam tuum est regnum*. denique dicitur Oratio currentis diei, vel Sancti, & post alias quasdam deprecatiunculas Vesperæ finiuntur.

Ad Completorium Hebdomadarius accepta Benedictione dicit, *Benedictus deus noster nunc & semper, & in secula seculorum, Amen*. Sequitur Trisagion, *Sanctissima Trinitas, Pater noster, Quoniam tuum est regnum*. deinde dicuntur psalmi sequentes, *Dominus illuminatio mea, Deus in nomine tuo, & Miserere*. Mox recitantur Canon, & post oden octavam Canticum B. Virginis concinunt, & post ipsum immediatè legunt unam lectionem, sive compendium vitæ Sancti currentis. tum nona ode subsequitur, & post ipsam psalmus *Deus miserere nostri*: deinde trisagion, *Sanctissima Trinitas, Pa-*

ter noster, Quoniam tuum est regnum, Oratio ad B. Virginem, deprecationes pro variis necessitatibus, & finis.

§. XV.

De ritu Armenorum.

I. **C**larissima inter omnes Asiæ regiones est Armenia, multitudine populorum, terræ fertilitate, salubritate aëris, & locorum amœnitate. Dividitur in majorem, & minorem. Major Turcomannia nunc dicitur, Popul, & Curdi. Minor Pegian, & Bozoc; & dividitur à majori, Euphrate flumine. Illa sub Persarum, hæc sub Turcarum tyrannico dominio miseram servit & duram servitutem. Ad fidem Christi conversa fuit B. Apostoli Bartholomæi prædicatione, quam illibatam per aliquot secula conservavit; sed ut res humanæ in deterius semper labuntur, vicinæ Græciæ erroribus tandem adhæsit, & à Romana Ecclesia separata est. Porro statum Religionis Armenæ verè, copiosè, & eleganter describit vir multis pro Catholica fide exantlatis laboribus illustris D. Clemens Galanus Surrentinus Clericus Regularis in sua Conciliatione Ecclesiæ Armenæ cum Romana, quæ nuper Romæ Latino & Armeno idiomate edita est typis sacræ Congregationis de propaganda fide. Ab hoc, qui multis annis in illis regionibus moratus est, & ab ejus discipulo Der Garabiet Monacho Armeno Cyriaci Armeniorum Patriarchæ Catholici nuper defuncti fratre germano viro Catholico ea didici, quæ de illius Ecclesiæ ritibus hic fideliter describo.

II. Psalterium, sicut Græci in viginti Cathismata, ita Armeni in octo sectiones dividunt, quas canones appellant. Prima sectio continet Psalmos decem & septem, à primo usque ad 18. *Cæli enarrant*, exclusivè. Secunda habet Psalmos decem & octo, à decimo octa-